

FINTA ÉVA

EMLÉKTÁBLA LEBONTOTT HÁZ FALÁRA

*Vályogból épült.
Megereszkedett a szomszéd porta
határán a fal.
Púpos lett, görnyedt,
a vénhedt idő
karjára támaszkodott maga is
a parasztkorok, kedves épület.
De odabent, gerendás mennyezet alatt,
dúsan rakott polcok
könyvekkel támasztották a rogygó falat.
Az ablakok derékmagasságban
áttűntek a függöny mögött,
akár a himzett függönyszegély,
a buzsáki piros-kék, sárga-zölddel
varrottas keret,
Horváth Mariska himzett remeklése,
mely ismétlésbe bocsátkozva megjelent
a cselédszoba ajtaja körül.
A szív örül, ha lát ilyen ölelést,
a Benkő Ágnes által drukolt vásznak
színvirágzását, hímest mezejét
a képzeletnek és házban lakásnak.
Kis kallantyúk nyitották ablakát,
vászonrolók árnyékolták be este,
ha arra járva valaki belesne.
Gutenberg sok szemével Argosz
maga figyelte életünket:
mit remélünk, kinek adózunk
lelkességgel, hittal, sorssal,
és Mesternőnk, akár egy fárosz,
pásztázta elménk, lelkünk zugait,*

*elúzva belőle a mélysötétet,
kitörölve közös szavunkat: félek.*

*A félelem pedig somfordált köztünk,
a ház előtt, a fal tövében várva
a riadalmak tömény mágiáját,
hogyan alkonyatkor szívünk leigázza.*

*A bátorság, hogy mit jelent?
Ki tudta?
Csak tartott bennünket a könyvek láza
reményben, növekedésben maradva,
egy letört ország peremén ragadtan,
kenyérhéjként, múltással megdobálva.*

*Felnőttünk közben.
Tervek is születtek.
Mikor e háznak többé
gazdája nem lesz.
Hogy itt maradunk majd valahogyan.
Lelkünk parazsa és a szeretet.
Emlékeink. A megtanult idő.
Hogy összeforr majd,
és mi is vele.
S hogy valaki majd idetelepül
közülünk, és viszi tovább a létet.
A közöset. A feltartóztatatlant.
Kis zászlónkon a múltat, a vidéket.*

*Aztán temetett mindent az idő,
a történelem, a politikum,
a félresikerült rokon szálak,
és idegen gazdája lett a háznak.
Bekértem egyszer magam:
újra lássam
gyermekkorom eltűnt tündérvilágát,
a kút mellett a vénhedt szilvafákat,*

*a hebrokálisz kerek levelét,
és illatos liliomszirmait
ujjaim között szétmorzsolva: újra
belélegezsem gyermekkoromat.
A kert előtt a hajlott orgonákat.*

*Beengedtek.
Az udvar ásított.
Kifosztva néztek rám a kis virágok,
minden átkódolt lett, akár a csend.
A szoba is. Egy alvót felzavartam.
Ruhák potyogtak szét egy női kézből.
A padlódeszka megreccsent alattam.*

*És évek múltak ismét.
Be a zsákba,
betömködtük összes értékeinket,
mert költöztünk mi is másik világba.
De hazamentem. El a ház előtt.
És nem volt többé. Hiába kerestem.
A szomszédok is új sorsuk tanulták.
A házak nem beszéltek nyelvemet,
az utca maga mindent elfelejtett:
tudást, hitet, reményt és fényeket,
a félelmek egykor hideg huzatját,
ami elménken olykor átfutott,
ifjú testiünkön kéretlenül átjárt.*

*Eladták. A pénz váloga vette meg.
Újat épített rá, egy másik házat.
Beékelte a járdába a sarkát,
beledöfte a városba az élet
ennek az emeletes furcsaságnak.
A pofátlan, idétlen szerkezet
eltérítette mind az arra járó.
Mert útban volt. Mert rátelepedett,
a gyalogosok útját megfelelte*

vagy harmadolta.
De hát kik ezek?

Legközelebb, ha arra jártam,
már nem néztem oda.
Fájt a szemem.
Bántott az él, a pimaszság, a horda,
ki önkényét, fölényét ide hordta.
Bármekkorára hízlalta magát
az új tulaj, az építmény maga:
láttuk az apró vályogházat is,
ott térdepelt a régi utca mentén,
ott élt homlokunk boltíve alatt,
a harmadik szem kis pontjába égve.
Csak emléktáblát nem kapott soha
sem régi, se a váltott ház fala.

Micsoda temető lett a világ!
Elhaltak benne szép ívű szavak,
elhaltak benne íves szárnyalások.

Most emléktáblát gondolok oda:
itt élt, tanított, hitt, tudott, remélt,
az időt, határt ki átlépte vakmerően,
tanította, hogy lenni érdemes,
maradni is, és tiszta értelemmel
követni létidőnket, gyereket
hozni világra, felnevelni bátran,
hiszen a születés: emlékezet.
Hogy van időnk, és van szabadság benne,
hogy naggyá lenni: napi hivatás.
Hiszen itt lakott egykor Európa.
Hogy lelkünké lett a könyvnyomtatás.

Mind elmentek.
A Mester és a Szobrász,
a Szibériát megjárt katonák,

*a börtönviselt papok, Bendász Pista –
történelem, ki hogy foglalt hazát.
És elmentek a geológus társak,
a festőművészek, kicsik, nagyok,
az építészek, és kik arra vágytak,
hogy épüljenek katedrálisok.*

*Az utca csendes. Alkonyóra van.
Készül fejemben már az emléktábla.
Két puttó tartja felső sarkait.
Lebeg a soha meg nem született,
vésőt se látott képzeletem-tábla.
Betűzgetem, mit az emlékezet
rávetített, a gyöngéd szavakat.
Itt élt Ő. Itt nőttünk fel annyian.
Itt éltem én is. Köszönöm, Uram!*

2023. 07. 03.